

Yeni Ümit Üst Düzey Yönetici Kursu

ÜDY · ODY SINAVINA HAZIRLIK

ÜDY 1·2·3·4

ODY 1·2·3·4

ORTAK DERS

ÜNİTE 5

İş Hukuku

İşçi, işveren, iş sözleşmesi ve çalışma süreleri

Okuma süresi: 15 dakika

İŞVEREN

İŞÇİ

BU ÜNİTEDE

Şoförlerinizi ve personelinizi çalıştırırken uymanız gereken temel kuralları öğreneceğiz: sözleşme, ücret, çalışma süresi, izin ve fesih. Esas kanun **4857 sayılı İş Kanunu**dur.

5.1 • TEMEL KAVRAMLAR

İş hukukunda kim kimdir?

Kavram	Tanım
İşçi	İş sözleşmesine dayanarak ücret karşılığı çalışan gerçek kişi
İşveren	İşçi çalıştıran gerçek ya da tüzel kişi
İşveren vekili	İşveren adına işin ve işyerinin yönetiminde görev alan kişi
Alt işveren	Asıl işverenden yardımcı işi ya da uzmanlık isteyen bir işi alan işveren

İşyeri yalnız bina değildir: işçi taşıyan servis otobüsü, yük taşıyan **kamyon**, dinlenme ve yemek yerleri gibi eklentiler de işyeri sayılır.

AKILDA TUTUN

İş hukukunun iki temel ilkesi: **işçiyi koruma** ve belirsizlikte **işçi yararına yorum**.

5.2 · İŞ SÖZLEŞMESİ

Üç unsur, birçok tür

İş görme

Ücret

Bağımlılık

SINAVDA SORULUR

İş sözleşmesini eser ve vekâlet sözleşmesinden ayıran unsur **bağımlılıktır**: işçi, işverenin gözetim ve denetimi altında çalışır. Fesih bir unsur değildir.

Tür	Özelliği
Süreksiz iş	En çok 30 iş günü süren iş
Belirli süreli	Bitiş tarihi ya da olayı belli
Kısmi süreli	Haftalık süre, tam sürelinin üçte ikisini geçmez
Çağrı üzerine	Süre belirlenmemişse haftada 20 saat kabul edilir; çağrı en az 4 gün önce yapılır
Deneme süreli	Deneme süresi en çok 2 ay ; toplu sözleşmeyle 4 aya kadar

5.3 · BORÇLAR

Taraflar birbirine ne borçlu?

İşçinin borçları

İşi bizzat ve özenle görmek · Sadakat · İşverenin talimatlarına uymak

İşverenin borçları

Ücret ödemek · İş sağlığı ve güvenliği önlemi almak · Eşit davranmak · Çalışma belgesi vermek · Özlük dosyası tutmak

Yazılı şekil zorunlu olan sözleşmeler: süresi 1 yıl ya da daha uzun belirli süreli sözleşme, çağrı üzerine çalışma, takım sözleşmesi, çıraklık sözleşmesi ve toplu iş sözleşmesi.

5.4 · ÜCRET

Ücret nasıl ödenir?

- ◆ Ücret **asgari ücretin** altında olamaz.
- ◆ **Türk parasıyla** ödenir; mal ya da senet olarak ödenemez. Yabancı parayla kararlaştırılmışsa ödeme günündeki kurla TL ödenir.
- ◆ En geç **ayda bir** ödenir; sözleşmeyle bir haftaya kadar indirilebilir.
- ◆ Ücretin **dörtte birinden fazlası haczedilemez** ve başkasına devredilemez.
- ◆ Ücreti ödeme gününden itibaren **20 gün** içinde ödenmeyen işçi, çalışmaktan kaçınabilir.

AKILDA TUTUN

Fazla çalışmanın her saati, normal saat ücretinin **%50 fazlasıyla** ödenir.

5.5 · ÇALIŞMA SÜRELERİ

Sınavın sevdiği rakamlar

Kural	Sınır
Haftalık çalışma	En çok 45 saat
Günlük çalışma	En çok 11 saat
Gece çalışması	En çok 7,5 saat (20.00-06.00 arası dönem)
Yıllık fazla çalışma	En çok 270 saat
Telafi çalışması	4 ay içinde; günde en çok 3 saat
Kısa çalışma	Haftalık süre en az üçte bir azalır

▲ DİKKAT EDİN

Eski kitaplarda telafi süresi "iki ay" yazar.
2016'dan beri **dört ay**dır.

5.6 · DİNLENME

Mola, hafta tatili, yıllık izin

Günlük çalışma	Ara dinlenme
4 saate kadar	15 dakika
4 saat – 7,5 saat	30 dakika
7,5 saatten fazla	1 saat

Haftada en az **24 saat kesintisiz** hafta tatili verilir.

Kıdem	Yıllık izin
1 – 5 yıl	14 gün
5 – 15 yıl	20 gün
15 yıl ve fazlası	26 gün

18 yaş ve altı ile 50 yaş ve üstü işçilere en az 20 gün izin verilir. Yıllık izin hakkından vazgeçilemez.

5.7 · ÖZEL GRUPLAR

Çocuklar, gençler ve gece çalışması

- ◆ **15 yaşını** doldurmamış çocukların çalıştırılması yasaktır. 14 yaşını doldurmuş ve zorunlu eğitimini bitirmiş çocuklar hafif işlerde çalışabilir.
- ◆ 18 yaşından küçükler sanayi işlerinde **gece çalıştırılmaz.**
- ◆ Kadınlar gece çalışabilir; gebe ve emziren kadınlar için özel kısıtlamalar vardır.
- ◆ Gece çalışan işçiler en geç **2 yılda bir** sağlık kontrolünden geçirilir.

▲ DİKKAT EDİN

"Her yaştaki kadının gece çalıştırılması yasaktır" bilgisi **geçersizdir.**

5.8 · FESİH

Sözleşme nasıl sona erer?

Kıdem	Bildirim süresi
6 aydan az	2 hafta
6 ay – 1,5 yıl	4 hafta
1,5 – 3 yıl	6 hafta
3 yıldan fazla	8 hafta

- ◆ Bildirim süresince işçiye günde en az **2 saat iş arama izni** verilir.
- ◆ Bildirim süresine uymayan taraf, o sürenin ücreti kadar **ihbar tazminatı** öder.
- ◆ İşçi bir ay içinde **3 iş günü** izinsiz işe gelmezse işveren sözleşmeyi bildirimsiz feshedebilir.

5.9 · İŞE İADE

Fesih haksızsa

1

Arabulucu

fesihten itibaren 1 ay içinde zorunlu başvuru

2

İş mahkemesi

anlaşma olmazsa 2 hafta içinde dava

3

İşe başlatma

işçi 10 iş günü içinde başvurur, işveren 1 ay içinde başlatır

4

Tazminat

başlatmazsa en az 4, en çok 8 aylık ücret

SINAVDA SORULUR

"İşçinin yerine yeni işçi almak" **geçerli fesih sebebi değildir**. Verimsizlik, teknolojik değişiklik, işyerinin kapanması geçerli sebeptir.

5.10 · TAZMİNAT VE ZAMANAŞIMI

İşten ayrılırken

- ◆ **Kıdem tazminatı:** En az 1 yıl çalışan işçiye, haklı bir nedenle ayrılırsa ya da işveren haklı neden olmadan çıkarırsa, her tam yıl için **30 günlük ücret** ödenir (yasal tavanla sınırlı).
- ◆ İşten ayrılan işçiye işin türünü ve süresini gösteren **çalışma belgesi** verilir.

AKILDA TUTUN

Ücret, fazla çalışma, kıdem, ihbar ve yıllık izin alacaklarında zamanaşımı **5 yıldır**.

▲ DİKKAT EDİN

Eski kaynaklarda kıdem ve ihbar tazminatı için 10 yıl yazar. 2017'den beri bu süre **5 yıldır**.

5.11 · TOPLU İŞ HUKUKU

Sendika ve toplu sözleşme

Toplu iş hukuku; sendikaları, **toplu iş sözleşmesini**, grev ve lokavtı, arabuluculuk ve hakem gibi çözüm yollarını düzenler. Esas kanun **6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunudur**.

Grev

İşçilerin işi topluca bırakması

Lokavt

İşverenin işçileri topluca işten uzaklaştırması

EĞİTMEN NOTU

Şoförlerinizin çalışma ve dinlenme süreleri için İş Kanunu'nun yanında AETR ve Karayolları Trafik Yönetmeliği de uygulanır. Bu kurallar Ünite 21'de ayrıca anlatılıyor.

SIRADAKİ ADIM

Çalışmaya devam edin

ÜDY Dijital Eğitim Kitabı

Diğer ünitelere geçmek için dokununuz

ÜDY · ODY Deneme Sınavları

Kendinizi denemek için dokununuz

YENİ ÜMİT ÜST DÜZEY YÖNETİCİ KURSU

📍 Camlı Kahve Meydanı, Mareşal Çakmak, Bağcılar
Cd. No: 114/2, 34610 Güngören/İstanbul

☎️ (0212) 641 92 94

💬 WhatsApp: 0 530 957 79 13

SOSYAL MEDYA HESABIMIZ

📘 facebook.com/udybelgeleri

EĞİTMEN NOTU

Bu üniteyi tamamladınız. Sınav notlarınızı bir kez daha gözden geçirip deneme sınavıyla kendinizi ölçmenizi öneririz. Başarılar dileriz.